

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2017 – 2022**

DĄBRÓWKA 2017

WSTĘP

Rodzina jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, spełniającym określone funkcje względem niego, w tym m.in. zaspokaja potrzebę bezpieczeństwa, miłości, przynależności, szacunku i uznania, przekazuje obowiązujące w społeczeństwie normy i wzorce zachowań oraz wartości. Kształtuje ona człowieka i przygotowuje go do życia w społeczeństwie, stanowi system wewnętrznych powiązań, w których wszyscy członkowie wzajemnie na siebie oddziałują, pozostając w dynamicznej równowadze, a jakakolwiek zmiana wpływa na jego całość.

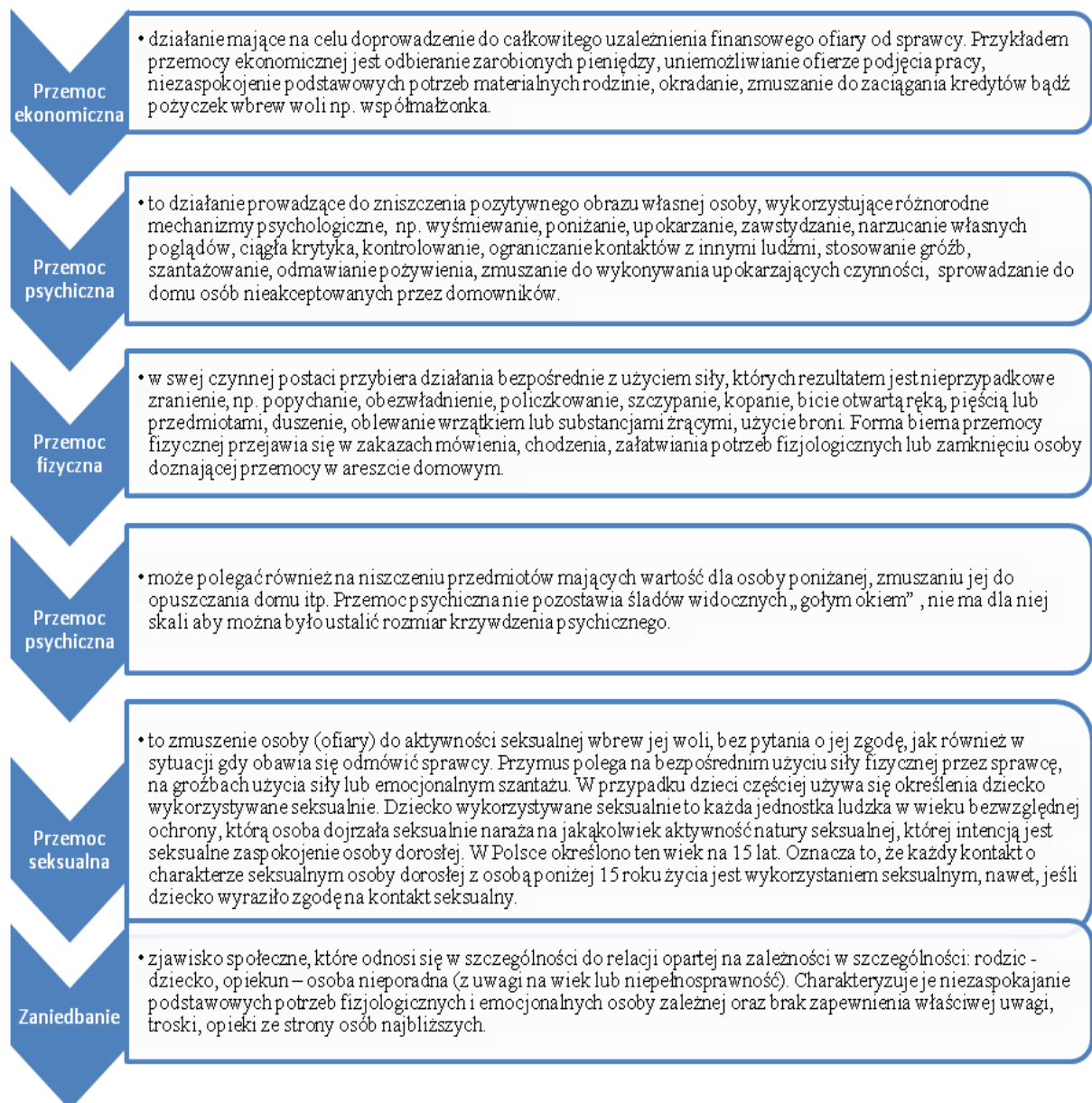
Przemoc w rodzinie zaburza funkcjonowanie rodzin, naruszając podstawowe prawa człowieka, niszcząc poczucie godności, szacunku i zaufania. Definicja zawarta w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz.1390 z późn. zm.) stanowi, że przemoc to: *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.* Ustawodawca art. 2 ust. 1 cytowanej ustawy definiuje również członka rodziny jako: *osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą.*

Przemoc jest zjawiskiem stanowiącym zagrożenie dla wszystkich uwikłanych w nią osób: ofiar, świadków, sprawców. Skutki jej są długotrwałe i istotnie wpływają na codzienne funkcjonowanie osób, których dotyczą. Należy pamiętać, że przemoc to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania jednej osoby wobec drugiej, która wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powoduje cierpienie i szkody.

Występowaniu przemocy szczególnie sprzyjają:

- Obowiązujące w danym środowisku normy kulturowe i społeczne, m.in.: przekonanie o prawie rodziców do dominacji nad dzieckiem, przekonanie o dominacji mężczyzn nad kobietami;
- Nadużywanie alkoholu i uzależnienie od alkoholu, który osłabia kontrolę zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem, zaburza ocenę sytuacji, powoduje błędną interpretację zachowań innych osób;
- Podeszły wiek, przemoc wobec osób starszych wzrasta, gdy w rodzinie występuje zależność pomiędzy członkami rodziny, dzielenie wspólnego mieszkania, fizyczne i psychiczne obciążenie opiekuna, izolacja społeczna rodziny, choroby psychiczne;
- Niepełnosprawność jest czynnikiem ryzyka, ponieważ nad osobą niepełnosprawną członkowie rodziny i inne osoby mają ewidentną przewagę, a osoby te często zdane są na ich opiekę.

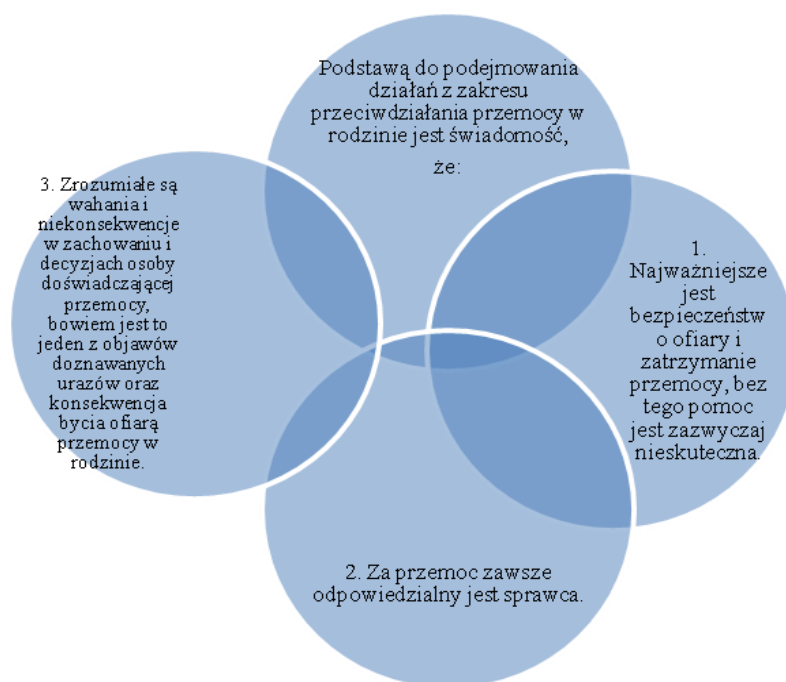
Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy udziale różnych instrumentów:

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- Faza narastającego napięcia – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych.
- Faza ostrej przemocy – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. W tej fazie najczęściej dochodzi do interwencji, ofiary pod wpływem silnych emocji spowodowanych doznaną krzywdą decydują się wezwać pomoc, złożyć zawiadomienie na policję, podjąć inne działania.
- Faza miodowego miesiąca – jest to faza skrucy ze strony sprawcy, okazywania żalu, miłości. Sprawca obiecuje poprawę, deklaruje, że nigdy się to nie powtórzy, jest miły i troskliwy. Ofiara wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom wierzy sprawcy, ponieważ pragnie by to była prawda. W tej fazie wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy spowodowanym wzrostem napięcia.

Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne dla ofiary.

Zjawisko przemocy w rodzinie dotyczące społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m.in. służby zdrowia, pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, placówek oświatowych, policji, sądów czy związków wyznaniowych i Kościołów. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska, jednak działając osobno nie doprowadzą do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy występującej wewnątrz rodzin. Zintegrowanie wszystkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie (dalej zwanego Programem) daje szansę stworzenia jednolitej procedury wsparcia osób uwikłanych w przemoc oraz zwiększenie skuteczności udzielanej pomocy. Jednym z podstawowych warunków osiągnięcia tego celu jest zintegrowanie środowiska przy realizacji Programu.

Uchwalenie Programu to zadanie wynikające z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który nakłada na gminy obowiązek tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Głównym jego celem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje. Natomiast do zadań należy wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i przeciwdziałanie temu zjawiskowi oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy oraz w podejmowaniu działań wobec sprawców.

Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrówka na lata 2016 - 2021.

ROZDZIAŁ 1. GENEZA I ETAPY TWORZENIA PROGRAMU

W procesie tworzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Dąbrówka na lata 2017- 2022 uczestniczyli przedstawiciele instytucji zajmujący się zapobieganiem i zwalczaniem przemocy w rodzinie oraz mieszkańcy gminy Dąbrówka.

Proces tworzenia Programu polegał na przeprowadzeniu badań diagnozujących problemy przemocy w rodzinach zamieszkujących na terenie gminy. Badając problem wykorzystano trzy narzędzia:

1. Analizę danych zastanych,
2. Ankietę przeprowadzoną wśród mieszkańców gminy Dąbrówka,
3. Wywiad grupowy z udziałem instytucji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.

Diagnoza w gminie Dąbrówka została skonstruowana na podstawie określenia aktualnych problemów przemocy w rodzinie, przedłożonych materiałów statystycznych i urzędowych będących w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrówce, jak również instytucji z nim współpracujących.

W odpowiedzi na zdiagnozowane problemy opracowano założenia, cele i działania dla Programu. Dokonano również analizy SWOT - czyli identyfikacji mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń lokalnej polityki społecznej pod kontem przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wypracowano założenia oraz zaplanowano cele i działania Programu. Zaplanowano wskaźniki oraz sposób monitoringu i ewaluacji Programu.

ROZDZIAŁ 2. RAMY PRAWNE I ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Głównym aktem prawnym określającym zadania służące przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, która wprowadza definicję przemocy w rodzinie, precyzuje zadania na poszczególnych szczeblach samorządu, określa zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz wobec osób stosujących przemoc. Ustawa nakłada na gminę obowiązek tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- o opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- o prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- o zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- o tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Ponadto, ustawodawca w art. 9 d wprowadza procedurę „Niebieskie Karty”, jako narzędzie w oparciu o które podejmowane są interwencje w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą. Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

Sposób jej realizacji określa Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty”, zgodnie z którym członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej m.in.:

- o udzielają pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- o podejmują działania w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań;
- o zapraszają osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, na spotkanie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej;

- o opracowują indywidualny plan pomocy dla osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, i jej rodziny, który zawiera propozycje działań pomocowych;
- o rozstrzygają o braku zasadności podejmowania działań.

Natomiast postępowanie karne uruchamiana jest poprzez złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa na Policji albo w prokuraturze. Zawiadomienie to można złożyć ustnie do protokołu, złożyć osobiście pismo w sekretariacie lub wysłać listem poleconym. O tym czy na skutek zawiadomienia zostało wszczęte postępowanie, czy też nie, zawiadamiający powinien zostać poinformowany. W przypadku nie udzielania tej informacji w ciągu 6 tygodni od chwili złożenia zawiadomienia można złożyć zażalenie do Prokuratury Okręgowej¹. Jeśli informacje zawarte w zawiadomieniu uzasadniają podejrzenie popełnienia przestępstwa, to zostaje wszczęte postępowanie karne. Składa się ono z dwóch etapów: postępowania przygotowawczego i sądowego. Faktyczną podstawą wszczęcia postępowania przygotowawczego jest – zgodnie z art. 303 k.p.k. - uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa.

Ustawa, mówiąc o uzasadnionym podejrzeniu, wymaga tym samym, aby było ono oparte na racjonalnych przesłankach. Uzasadnione podejrzenie ma się odnosić do konkretnego przestępstwa, a więc czynu, który daje się zakwalifikować z określonego przepisu części szczególnej Kodeksu karnego lub innej ustawy szczególnej². Obowiązek zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu jest wtedy, kiedy z dostępnych materiałów świadczących o popełnieniu przestępstwa wynika wniosek co do posiadania wiarygodnych dowodów popełnienia przestępstwa.

Należy także podkreślić, że zgodnie z art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych powzięły podejrzenie o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy wobec członków rodziny, powinny niezwłocznie zawiadomić o tym Policję lub prokuratora.

Przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (j. t. Dz. U. z 2016 r. poz. 1137) regulują m.in. sposób postępowania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art. 207 Kodeksu karnego stanowiący o tym, że: *Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.* Natomiast art. 156 tejże ustawy stanowi, że: *§1. Kto powoduje ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci: 1) pozbawienia człowieka wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia, 2) innego ciężkiego kalectwa, ciężkiej choroby nieuleczalnej lub długotrwałej, choroby realnie zagrażającej życiu, trwałej choroby psychicznej, całkowitej albo znacznej trwałej niezdolności do pracy w zawodzie lub trwałego, istotnego zszpecenia lub zniekształcenia ciała, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. § 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 jest śmierć człowieka, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.*

¹ Art. 306 §3 Kodeks postępowania karnego (t. j. Dz. U. z 2016 poz. 1749).

² W. Grzeszczyk, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2008 Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis (wydanie VI) ss. 752.

Sposób ścigania przestępstw można podzielić na:

publicznoskargowe („z urzędu”) – nie jest tu potrzebna inicjatywa pokrzywdzonego, postępowanie w sprawach przestępstw ściganych w ten sposób w całości wykonywane jest przez prokuraturę bądź policję;

publicznoskargowe ścigane na wniosek – ściganie tych przestępstw uzależnione jest od woli osoby pokrzywdzonej. Bez wniosku uprawnionego przestępstwo nie może być ścigane przez organy wymiaru sprawiedliwości. Z chwilą złożenia wniosku postępuje się tak, jak przy pozostałych przestępstwach ściganych „z urzędu”;

prywatnoskargowe – w takim przypadku postępowanie zostaje wszczęte poprzez złożenie przez pokrzywdzonego prywatnego aktu oskarżenia do sądu. Od tej chwili osoba pokrzywdzona staje się oskarzycielem prywatnym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji ze strony internetowej: <http://pokrzywdzonyprzestepstwem.info/tryby-scigania-przestepstw/>, data: 08.02.2017 r.

ROZDZIAŁ 3. DIAGNOZA PROBLEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE DĄBRÓWKA

Niniejsza część Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie została sporządzona na podstawie badania pt. „Diagnoza problemu przemocy w gminie Dąbrówka” przeprowadzonego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce. Badanie zostało przeprowadzone w okresie od września do listopada 2016 r., a jego wyniki stanowiły punkt wyjścia do tworzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 - 2022.

3.1 Cele i metodologia badania

Głównym celem badania było oszacowanie skali zjawiska przemocy w gminie Dąbrówka, poznanie wiedzy mieszkańców na temat przemocy oraz ocena systemu przeciwdziałania i zwalczania tego problemu. Szczegółowe pytania badawcze przedstawione w odniesieniu do głównego obszaru badawczego.

Opinie mieszkańców gminy Dąbrówka na temat przemocy

1. Jakie zachowania mieszkańcy uznają za przemoc w rodzinie? Jakie oznaki mogą świadczyć o przemocy?

2. Kogo w opinii mieszkańców najczęściej dotyka przemoc?
3. Czy mieszkańcy przyzwalają na stosowanie przemocy w niektórych sytuacjach?
4. Jakie są opinie mieszkańców na temat karania dzieci?
5. Czy mieszkańcy znają instytucje, które udzielają wsparcia w sytuacjach wystąpienia przemocy w rodzinie?

System przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Dąbrówka

1. Jak wygląda współpraca między instytucjami w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego?
Czy pozwala na skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i wsparcie ofiar przemocy?
2. Jakie są mocne i słabe strony systemu?
3. Jakie czynniki zewnętrzne sprzyjają lub zagrażają skutecznemu przeciwdziałaniu, wykrywaniu i zwalczaniu problemu przemocy?

W celu uzyskania odpowiedzi na wskazane pytania przeprowadzono analizę danych zastanych, badania ilościowe oraz jakościowe. Takie podejście pozwoliło na przedstawienie problemu przemocy z różnych perspektyw oraz weryfikację wniosków.

ANALIZA DANYCH ZASTANYCH

Informacje gromadzone przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrówce stanowiły podstawę do poznania skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz działań podejmowanych w ramach systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

BADANIA ILOŚCIOWE

Badanie zrealizowano przy wykorzystaniu ankiet papierowych w okresie 3 - 20 listopada 2016 r. Kwestionariusze ankiet były dostępne w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej oraz Urzędzie Gminy Dąbrówka. Ze 100 rozdstrybuowanych kwestionariuszy uzyskano 21 wypełnionych ankiet, które zostały poddane analizie.

BADANIA JAKOŚCIOWE

W celu uzyskania bardziej pogłębionych informacji na temat funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Dąbrówka przeprowadzono wywiad grupowy (focus) z przedstawicielami instytucji i organizacji działających w tym obszarze na terenie gminy. Wywiad został przeprowadzony podczas spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, które odbyło się 13 października 2016 roku, wzięło w nim udział 6 członków. Podczas rozmowy poruszano zagadnienia związane z charakterystyką zjawiska przemocy i rodzin dotkniętych przemocą na terenie gminy, działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy, współpracy międzyinstytucjonalnej oraz potencjału i potrzeb instytucji zaangażowanych w system.

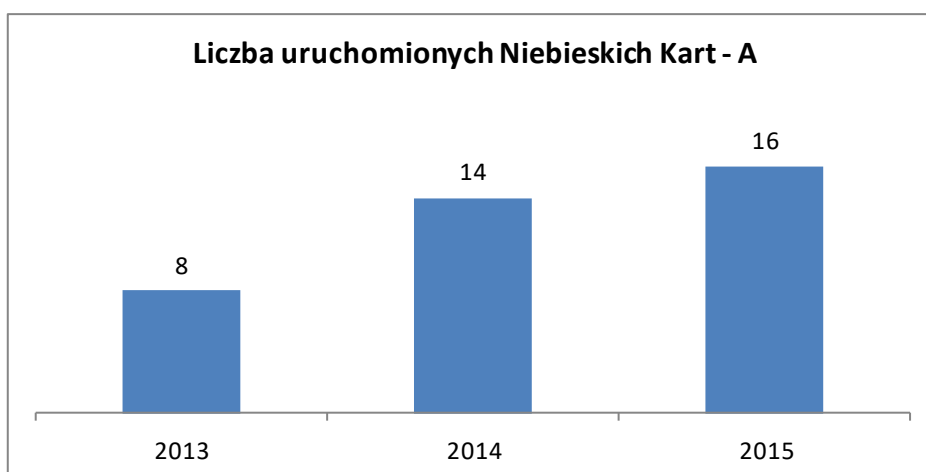

3.2 Problem przemocy w rodzinie w świetle danych zastanych

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań konieczne jest zdiagnozowanie i stałe monitorowanie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy występującej w rodzinach zamieszkujących na terenie gminy Dąbrówka. Diagnoza została przeprowadzona na podstawie danych przedstawionych w Sprawozdaniu z realizacji zadań w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Dąbrówka za 2015 rok, sprawozdań sporządzanych przez Zespół Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2013-2015. Jednoznaczne określenie skali tego zjawiska jest trudne ponieważ dane zgromadzone przez instytucje i podmioty, które w swojej działalności mają bezpośredni lub pośredni kontakt z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie (organizacje pozarządowe, ośrodki pomocy społecznej, sądy, policja, placówki oświatowe, prokuratura, komisja rozwiązywania problemów alkoholowych, ośrodki wsparcia) stosują różne formy typologii i klasyfikacji danych. Trudno jednoznacznie określić liczbę ofiar przemocy, które w wielu przypadkach nie składają zawiadomienia o przestępstwie z różnych powodów m.in. obawy przed sprawcą, brakiem wiary w możliwość skutecznego działania wymiaru sprawiedliwości, chęci zapomnienia o doznanej krzywdzie, ochrony sprawców lub osób z nimi związanych przed cierpieniem, wstydu, obawy przed wykluczeniem społecznym i innych czynników. Przedstawione czynniki powstrzymujące przed składaniem zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, odgrywają szczególną rolę w obliczu czynów popełnianych przez osoby bliskie i znajome. Z tego też względu można przypuszczać, że znaczna liczba przypadków przemocy w rodzinie pozostaje nieujawniona.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem społecznym towarzyszącym ludziom od początku istnienia instytucji rodziny. Na przestrzeni lat różna była akceptowalność tego zjawiska, natomiast nie ma wątpliwości, że przemoc dotyka zwykle osoby najsłabsze, tj. dzieci, kobiety, a także osoby starsze bądź niepełnosprawne. Według danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrówce liczba rodzin korzystających z różnych form wsparcia waha się pomiędzy 197 w 2013 r. a 288 w 2015 r., przy jednoczesnym wzroście liczby mieszkańców gminy. W odniesieniu do liczby rodzin korzystających z pomocy Ośrodka z powodu trudnej sytuacji związanej z wystąpieniem przemocy w rodzinie można zauważyć spadek liczby rodzin z 6 w 2013 r., do 4 w 2015 r. Dane te nie zawierają liczby rodzin korzystających z wyłącznej pracy socjalnej. Świadczy o tym wzrost liczby uruchomionych procedur „Niebieskie Karty” (od 8 w 2013 r. do 16 w 2015 r.). Przyczyn tego zjawiska należy szukać w dysfunkcjach życia rodzinnego, nieodpowiednim środowisku wychowawczym oraz transformacji ustrojowej stwarzającej szereg zagrożeń społecznych.

Liczbę procedur „Niebieskich Kart” przedstawia poniższy wykres:

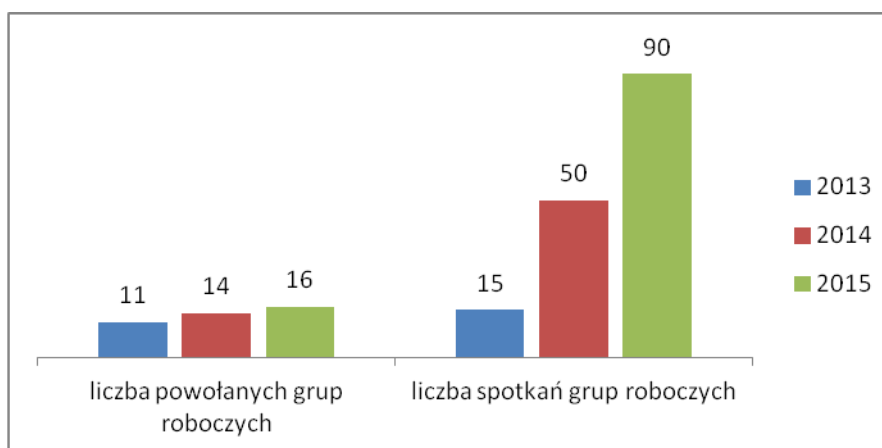
Szczegółowy wykaz prowadzonych procedur Niebieskiej Karty zawiera poniższa tabela:

		2013	2014	2015
Liczba Niebieskich Kart A - razem		8	14	16
W tym sporządzonych przez:	pomoc społeczną	2	2	4
	policję	5	10	8
	oświatę	1	2	4
	służbę zdrowia	0	0	0
	GKRPA	0	0	0
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart C		5	14	12
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart D		1	16	11
Liczba przypadków odebrania dziecka z rodziny przez pracownika socjalnego wykonującego obowiązki służbowe (art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie)		0	0	0
Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty RAZEM		6	13	10
Z powodu	Zakończenia przemocy w rodzinie oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy	6	12	1
	Braku zasadności podejmowanych działań	0	1	9
Liczba przekazanych przez ZI/GR zawiadomień do organów ścigania (Policji, Prokuratury) o popełnieniu przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie		0	2	3

Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z realizacji procedury „Niebieskie Karty” za lata 2013-2015

Z powyższych danych wynika, że ponad połowa Niebieskich Kart A (62 % w 2013 r. oraz 50% w 2015 r.) została uruchomiona przez funkcjonariuszy Policji, natomiast Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz służba zdrowia w tym okresie nie uruchomiły żadnej procedury „Niebieskich Kart”.

Poniższy wykres przedstawia liczbę powołanych grup roboczych oraz częstotliwość ich spotkań.

Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z realizacji procedury „Niebieskie Karty” w latach 2013-2015.

Ilość powołanych grup roboczych w latach 2013-2015 wzrasta, w 2013 wyniosła 11 grup roboczych, natomiast w 2015 – 16. Skład grupy roboczej jest zmienny i dopasowany do aktualnych potrzeb rodziny. Standardowo do grupy roboczej powoływany jest pracownik socjalny, w którego rejonie zamieszkuje dana rodzina, dzielnicowy, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciel placówki oświatowej, do której uczęszczają dzieci z danej rodziny. W niektórych przypadkach do grupy roboczej powoływani są: kurator rodzinny, który sprawuje nadzór nad rodziną oraz przedstawiciel ochrony zdrowia. W 2015 roku zauważalny jest znaczny wzrost liczby spotkań grup roboczych w stosunku do lat poprzednich, w których to wyniósł w 2014 r. 50 spotkań i w 2013 r. 15 spotkań.

Z danych uzyskanych z Komisariatu Policji w Radzyminie wynika, że dzielnicowy regularnie i aktywnie uczestniczył w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w spotkaniach grup roboczych. Wykonywał również wizyty w środowisku sprawdzające stan bezpieczeństwa osób dotkniętych przemocą, przeprowadzał rozmowy o odpowiedzialności karnej za znęcanie się z osobami wobec której istniało podejrzenie, że stosują przemoc względem najbliższych. Poniższa tabela przedstawia wykaz działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji na rzecz mieszkańców gminy Dąbrówka w latach 2013 - 2015.

	2013	2014	2015
Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty	5	10	8
Liczba interwencji policyjnych z kategorii "domowych", w tym:	126	118	66
Liczba sprawców przemocy zatrzymanych do wytrzeźwienia	8	8	12
Liczba osób wobec których zaistniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	2	2	3
Liczba prowadzonych postępowań przygotowawczych z art. 207 k.k., w tym:	2	12	16
Zakończonych sporządzeniem aktu oskarżenia	Brak danych	Brak danych	6
Umorzonych wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa	Brak danych	Brak danych	7
W toku	Brak danych	Brak danych	3

Postępowania w ramach czynności sprawdzających w kierunku art. 207 k. k., które zostały zakończone wydaniem postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia	Brak danych	Brak danych	2
---	-------------	-------------	---

3.3 Problem przemocy w świetle badań ilościowych

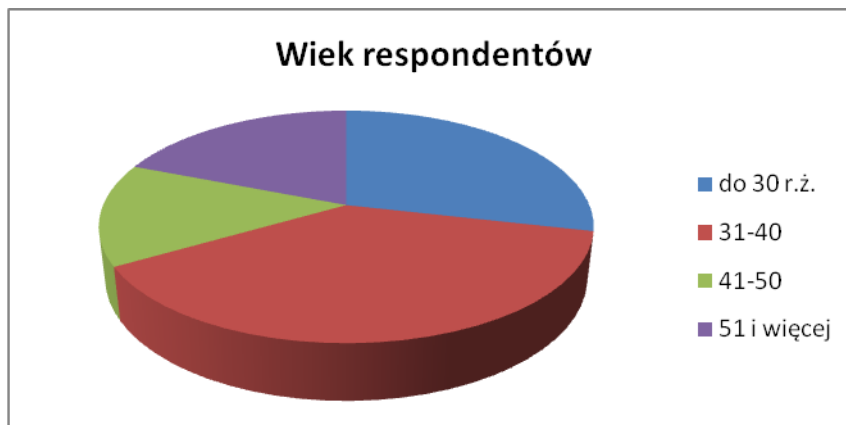
3.3.1. Charakterystyka uczestników badania

W badaniu wzięło udział 21 mieszkańców Gminy Dąbrówka. Wśród respondentów przeważały kobiety (71 %). Ankiety dystrybuowano w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej oraz w Urzędzie Gminy Dąbrówka.

Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, wśród badanych mieszkańców gminy przeważały osoby z wykształceniem wyższym (71 %), osoby z wykształceniem średnim (23 %) oraz z zasadniczym zawodowym (6 %).

Z uzyskanych danych wynika, że większość respondentów to ludzie młodzi, aktywni zawodowo oraz posiadający wyższe wykształcenie.

Wiek respondentów kształtował się następująco:

3.3.2. Opinie mieszkańców gminy Dąbrówka na temat przemocy w rodzinie

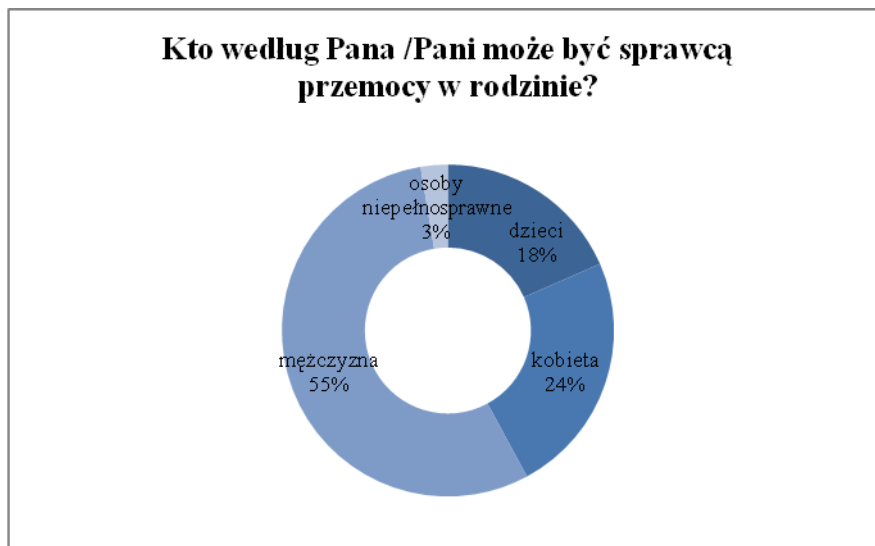
Pierwszy blok pytań zawartych w ankiecie dotyczył opinii mieszkańców gminy na temat przemocy w rodzinie. Poniższa tabela wskazuje, w jakich rodzinach wg respondentów najczęściej występuje przemoc.

Możliwe odpowiedzi	Ilość udzielonych odpowiedzi
niepełnych	2
pełnych	0
z problemem alkoholowym	11
patologicznych	6
normalnych	0
biednych	4
bogatych	0
we wszystkich wymienionych	8
brak odpowiedzi	1

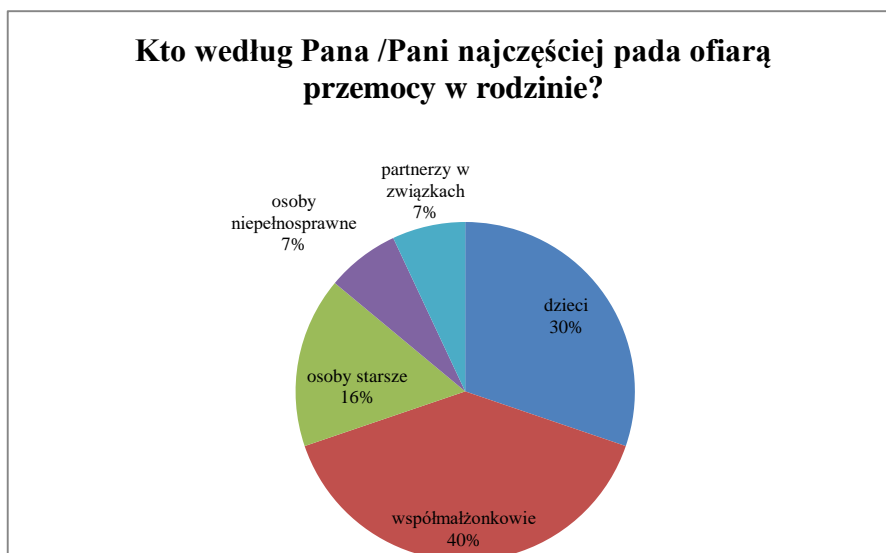
Z powyższego zestawienia wynika, że większość respondentów - 52%, uważa, że do przemocy dochodzi najczęściej w rodzinach z problemem alkoholowym natomiast zdania, że w każdej rodzinie może dojść do

przemocy było 38 % respondentów. Udzielone odpowiedzi potwierdzają powszechne przekonanie, że jedną z przyczyn przemocy w rodzinie jest alkohol.

W opinii badanych najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie jest mężczyzna, najrzadziej zaś niepełnosprawny członek rodziny.

Najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie może stać się według respondentów współmałżonek (40% odpowiedzi) oraz dzieci (30 % odpowiedzi).

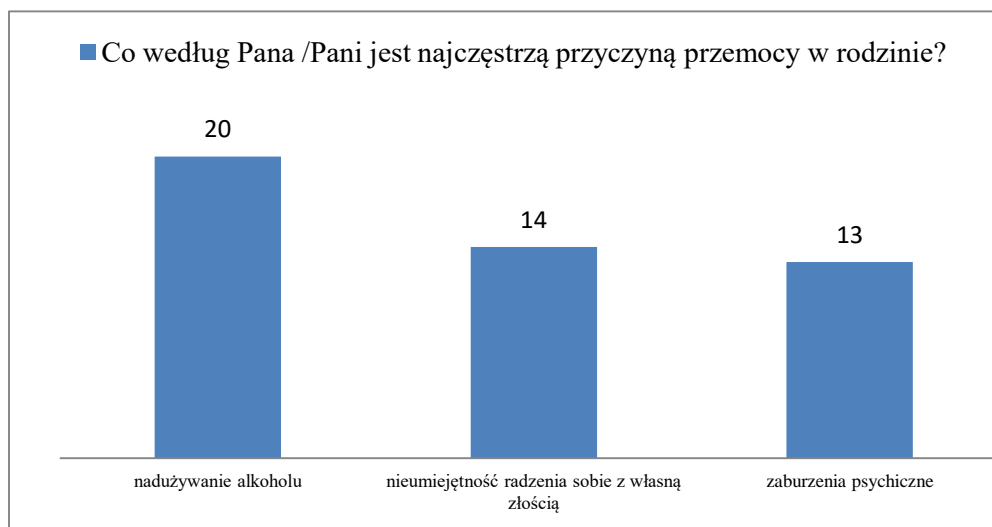
Badanych zapytano również o zachowania jakie według nich najczęściej stosuje sprawca przemocy. Według ankietowanych to: izolacja, bicie, popychanie, wyzywiska, krzyki, przemoc seksualną, przemoc ekonomiczną oraz psychiczną, szantaż, poniżanie, krytykowanie, ograniczanie kontaktów z rodziną.

Kolejne pytanie dotyczyło zachowań, które w ocenie mieszkańców gminy Dąbrówka są przemocą.

nagrywanie innych osób lub zrobienie im zdjęć w intymnych sytuacjach	12
groźby karalne/znieważenie	14
niszczenie/uszkodzenie mienia	15
ciągłe niepokojenie	17
zmuszanie do zażywania środków odurzających	17
zmuszanie do palenia papierosów, picia alkoholu	17
groźenie pobiciem	18
popychanie	19
przezywanie, obrażanie, krytykowanie dziecka	19
spoliczkowanie	20
duszenie	20
zmuszanie partnera do zachowań seksualnych	20

Z powyższej tabeli wynika, że większość badanych mieszkańców gminy Dąbrówka za „przemoc w rodzinie” uważa duszenie, spoliczkowanie, zmuszanie partnera do zachowań seksualnych, natomiast najmniej bo 15 osób wskazało niszczenie/uszkodzenie mienia jako zachowanie będące przemocą.

Badanych zapytano również o przyczyny przemocy w rodzinie. Respondenci zostali poproszeni o wybranie z listy maksymalnie 3 czynników, które ich zdaniem leżą u podstaw przemocy w rodzinie. Jako najczęstszą przyczynę tego zjawiska badani wskazali nadużywanie alkoholu (20 wskazań), następnie pojawiły się nieumiejętność radzenia sobie z własną złością (14 wskazań) oraz zaburzenia psychiczne (13 wskazań).

W ostatniej części badania zapytano respondentów czy zgadzają się z następującymi stwierdzeniami:

1. Przemoc w rodzinie to problem marginesu społecznego.
2. Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady pobicia.
3. Są sytuacje, w których przemoc w rodzinie jest uzasadniona.
4. Kary cielesne są przestępstwem.
5. Nie należy się wtrącać w sprawy rodzinne.
6. Nigdy nie wiadomo kto jest winny, więc lepiej nie reagować.
7. Przemoc w rodzinie to przestępstwo, dlatego trzeba reagować.

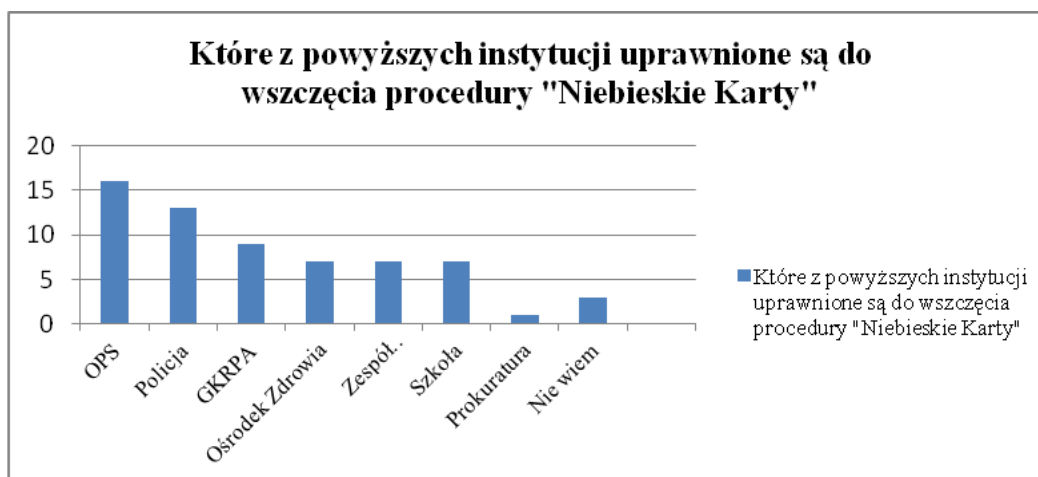
Osiemnastu respondentów zgodziło się ze stwierdzeniem że „Kary cielesne są przestępstwem” oraz „Przemoc w rodzinie to przestępstwo, dlatego trzeba reagować”, świadczy to, o rosnącej świadomości społeczeństwa na

temat zjawiska przemocy. Siedemnastu respondentów nie zgodziło się ze stwierdzeniami „Przemoc w rodzinie to problem marginesu społecznego” oraz „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady pobicia”. Natomiast dziewiętnastu respondentów nie zgodziło się z twierdzeniem że: „Są sytuacje, w których przemoc w rodzinie jest uzasadniona”.

W dalszej części ankiety proszono mieszkańców o wskazanie instytucji świadczących pomoc w sytuacjach wystąpienia przemocy w rodzinie. Poniższy wykres prezentuje uzyskane wyniki:

Mieszkańcy wpisywali także samodzielnie instytucje z terenu gminy, do których mogliby się zgłosić w sytuacji wystąpienia przemocy. Na wykresie wskazano wypowiedzi wskazane przez respondentów:

Według ankietowanych w celu uzyskania pomocy osoba doznająca przemocy powinna zgłosić się do najbliższego do Ośrodka Pomocy Społecznej lub Komisariatu Policji właściwego dla miejsca zamieszkania.

3.4. Funkcjonowanie systemu przeciwdziałania przemocy w świetle badań jakościowych

W ramach diagnozowania problemu przemocy w gminie Dąbrówka przeprowadzono również badanie o charakterze jakościowym. Wywiad grupowy z 6 przedstawicielami instytucji współpracujących z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Uczestników badania pytano jak oceniają skalę zjawiska przemocy, gdzie widzą źródła tego zjawiska, jakie konsekwencje według nich niesie ze sobą przemoc w rodzinie. Rozmawiano także o funkcjonowaniu gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – starano się zidentyfikować trudności i bariery związane z przeciwdziałaniem przemocy.

Przemoc w rodzinach zamieszkujących na terenie gminy Dąbrówka, wg opinii przedstawicieli służb zaangażowanych w jej przeciwdziałanie jest zjawiskiem ukrytym. Pomimo, że liczba Niebieskich Kart wzrasta, to nadal w środowisku jest to temat tabu. Nie wszystkie osoby doświadczające przemocy chcą współpracować z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, nie chcą również zgłaszać na Policję problemu przemocy lub wycofują wcześniej złożone zeznania. Natomiast osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie często nie zgłaszają się na wezwania Zespołu Interdyscyplinarnego, nie wyrażają zgody na udział w programach korekcyjno – edukacyjnych przeznaczonych dla osób stosujących przemoc. Badani zwrócili również uwagę na trudności w odróżnieniu konfliktu małżeńskiego od przemocy.

Przemoc w rodzinie wiąże się z różnymi innymi problemami takimi jak uzależnienie od alkoholu, bezrobocie, zaburzenia psychiczne, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Nie oznacza to jednak, że do przemocy dochodzi tylko i wyłącznie w rodzinach problemowych, korzystających z pomocy społecznej, lecz co raz częściej jest to problem występujący w rodzinach dobrze sytuowanych. Uczestnicy badania zwrócili szczególną uwagę na sytuację dzieci wychowujących się w rodzinach, gdzie przemoc jest akceptowalnym wzorem zachowania. Podkreślali istnienie ryzyka dziedziczenia przemocy i rolę profilaktyki w kształtowaniu prawidłowych postaw i zachowań dzieci i młodzieży.

Przedstawiciele służb odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wyrazili swoje opinie na temat funkcjonowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wskazali na szereg trudności związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Wśród czynników utrudniających skuteczne zapobieganie i zwalczanie przemocy domowej wymienili:

1. Niską świadomość społeczną problemu wśród mieszkańców gminy wyrażającą się m. in. w obojętności wobec przemocy w rodzinie; osoby będące świadkami przemocy często, z różnych przyczyn, nie zgłaszają problemu;
2. Brak odpowiednich narzędzi do motywowania osób stosujących przemoc do współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
3. Brak odpowiedniego zaplecza do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - słaba baza lokalowa uniemożliwiająca przeprowadzenie spotkań grup roboczych w warunkach zapewniających poczucie bezpieczeństwa dla osób doznających przemocy, brak schronienia dla osób doznających przemocy;
4. Biurokracja związana z obowiązkiem dokumentowania wszystkich podjętych działań przez służby zaangażowane w procedurę „Niebieskie Karty”, brak jasnych wytycznych nt. realizacji planu pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc;
5. Trudna współpraca z Sądami (kuratorami), lub długi okres oczekiwania na podjęcie odpowiednich działań.

3.5. Zasoby instytucjonalne na terenie gminy Dąbrówka

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy odbędzie się w oparciu o współpracę i zaangażowanie wielu instytucji i organizacji zajmujących się problemami społecznymi. Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych są:

- instytucje publiczne, samorządowe,
- organizacje pozarządowe,
- pozostałe jednostki.

Do zasobów instytucjonalnych działających na terenie Gminy Dąbrówka można zaliczyć:

- o Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- o Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- o Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- o Komisariatu Policji w Radzyminie
- o Gminny Punkt Konsultacyjny
- o Placówki ochrony zdrowia w Dąbrówce i Kuligowie
- o Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie
- o Gminne Centrum Kultury w Dąbrówce
- o Gminna Biblioteka Publiczna w Dąbrówce i filia w Józefowie
- o Sąd Rejonowy w Wołominie
- o Powiatowy Urząd Pracy w Wołominie
- o Szkoła Podstawowa im. C.K. Norwida w Dąbrówce
- o Publiczne Gimnazjum im. Tadeusza Kościuszki w Dąbrówce
- o Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Guzowatce
- o Zespół Szkół w Jozefowie (szkoła podstawowa i gimnazjum)
- o Publiczna Szkoła Podstawowa im. Adeli Goszczyńskiej w Wszeborach
- o Przedszkole Samorządowe „Pod Wesołym Ekoludkiem” w Dręszewie
- o Niepubliczne Przedszkole „Bajkowy świat”
- o Ochotnicza Staż Pożarna w Chajętach
- o Ochotnicza Staż Pożarna w Dąbrówce
- o Ochotnicza Staż Pożarna w Kołakowie
- o Ochotnicza Staż Pożarna w Kuligowie
- o Ochotnicza Staż Pożarna w Laskowie
- o Ochotnicza Staż Pożarna Ludwinów-Józefów
- o Ochotnicza Staż Pożarna w Ślężanach
- o Ochotnicza Staż Pożarna w Zaścieniach

Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Dąbrówka:

- o Fundacja „Dziedzictwo nadbużańskie”
- o Gminny Klub Sportowy Dąbrówka
- o Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy Dąbrówka
- o Młodzieżowe Stowarzyszenie Kulturalne im. Ks. I. Skorupki
- o Powiślańskie Towarzystwo Społeczne
- o Stowarzyszenie „Pomoc w Dolinie Dolnego Bugu”
- o Kowalicha II nad Bugiem
- o Fundacja Razem w Chorobie

W skali lokalnej bardzo ważna jest współpraca władz samorządowych z organizacjami pozarządowymi. Organizacje te działając na rzecz małej społeczności są bardzo cennym źródłem informacji o oczekiwaniach określonych grup społecznych. Efekty dobrej współpracy będą przekładać się na podniesienie skuteczności i efektywności działań podejmowanych w sferze zadań publicznych.

3.6. Wnioski i rekomendacje

PRZEMOC W RODZINIE W OCZACH MIESZKAŃCÓW I SPECJALISTÓW	
WNIOSKI	REKOMENDACJE
Przemoc w rodzinie jest tematem „wrażliwym”, trudnym do diagnozowania. Osoby doznające przemocy nie chcą zgłaszać tego problemu, obawiając się reakcji otoczenia, represji ze strony sprawcy, długich i zawitych procedur prawnych. Taki stan rzeczy ma odzwierciedlenie w statystykach prowadzonych przez GOPS oraz Policję. W 2015 r. prowadzono 16 procedur, Policja odnotowała 66 interwencji z kategorii domowe. Dodatkowo 80% badanych mieszkańców wskazało, że przemoc w rodzinie to problem marginesu społecznego.	Należy mieć na względzie, że oficjalne statystyki nie odzwierciedlają w pełni skali i charakteru problemu przemocy w rodzinie, dlatego też w celu skutecznego przeciwdziałania przemocy i ochrony osób doznających przemocy należy systematycznie diagnozować problem w środowisku lokalnym.
Liczba postępowań przygotowawczych prowadzonych przez Policję w 2015 r. – 16, liczba zakończonych sporządzeniem aktu oskarżenia- 6, umorzonych wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa- 7.	Należy wspierać osoby doznające przemocy aby były silne i konsekwentnie walczyły o swoje lepsze życie bez przemocy. Wskazane jest tworzenie grup wsparcia dla osób doznających przemocy oraz ich rodzin.
W świadomości społecznej nadal funkcjonują mity i stereotypy dotyczące przemocy w rodzinie. Większość respondentów uważa, że do przemocy dochodzi najczęściej w rodzinach z problemem alkoholowym (52%), natomiast zdania, że w każdej rodzinie może dojść do przemocy jest zaledwie 38 % respondentów.	Warto edukować społeczeństwo, w tym osoby uzależnione od alkoholu i ich rodziny, że uzależnienie nie jest przyczyną przemocy. Aby powstrzymać przemoc w rodzinie nie wystarczy tylko poddać się leczeniu odwykowemu. Osoby stosujące przemoc powinny dodatkowo uczestniczyć w programach korekcyjno – edukacyjnych.
Mieszkańcy najczęściej rozumieją przemoc jako fizyczne znęcanie się nad członkiem rodziny. Świadczą o tym odpowiedzi wskazane przez respondentów typujących zachowania będące przemocą (spoliczkowanie, duszenie, popychanie).	Należy prowadzić działania informacyjno – edukacyjne służące upowszechnianiu wiedzy wśród mieszkańców o formach przemocy, konsekwencjach i sposobach rozpoznawania przemocy.
Poważną barierę w skutecznym przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stanowią deficyty lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie: niewystarczająca ilość specjalistów, brak odpowiednich warunków lokalowych, biurokracja, nadmiar obowiązków.	Rekomenduje się podjęcie działań służących niwelowaniu deficytów lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zabezpieczeniu odpowiednich warunków do skutecznego i efektywnego rozwiązywania problemu przemocy domowej.

ROZDZIAŁ 4. PLAN STRATEGICZNY

4.1. Priorytety w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Dąbrówka

Wnioski i rekomendacje z badań diagnozujących problem przemocy zaprezentowane w poprzednim rozdziale stały się punktem wyjścia do prac nad wyodrębnieniem 4 głównych obszarów problemowych.

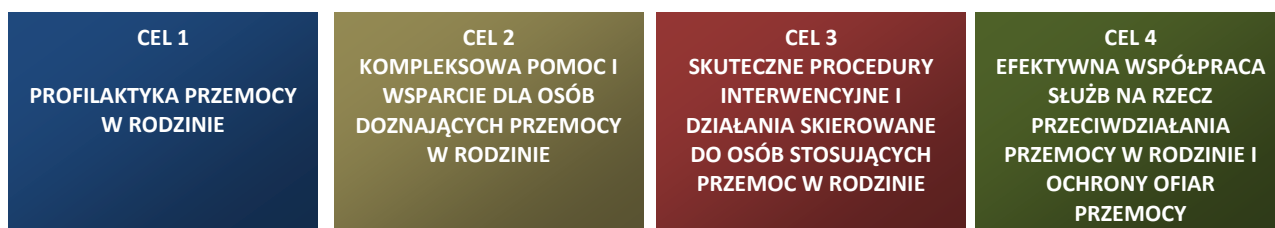
Na podstawie informacji zawartych w diagnozie problemu przemocy w rodzinie przeprowadzono analizę SWOT, która miała posłużyć ocenie mocnych i słabych stron gminy Dąbrówka w kontekście przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szans i zagrożeń, jakie wynikają z czynników zewnętrznych. Analiza ta pozwoliła na ocenę i całościowy ogląd gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wskazanie jego słabych punktów, które z czasem można przełożyć na konkretne rozwiązania. Pomogła w określeniu priorytetowych obszarów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a tym samym w sformułowaniu celu głównego i celów szczegółowych Programu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy dostępu do pomocy terapeutycznej oraz wsparcia psychospołecznego i prawnego w Gminnym Punkcie Konsultacyjnym ▪ prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży ▪ prowadzenie poradnictwa i podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ podejmowanie działań w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ współpraca z placówkami pomocowymi i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie ▪ funkcjonowanie w placówkach oświatowych świetlic szkolnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak działających grup wsparcia dla osób dotkniętych uzależnieniami i przemocą w rodzinie ▪ brak Posterunku Policji na terenie gminy oraz niewystarczająca ilość dzielnicowych ▪ brak lokali socjalnych w gminie ▪ brak na terenie gminy organizacji pozarządowych zajmujących się uzależnieniami i przemocą w rodzinie ▪ niewystarczająca liczba pracowników socjalnych

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dostęp osób uzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie do informacji o możliwych formach pomocy ▪ zwiększająca się świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli na temat problemów uzależnień i przemocy ▪ funkcjonowanie w powiecie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie ▪ pozyskanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na realizację programów pomocowych ▪ podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników pomocy społecznej ▪ utworzenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych uzależnieniami i przemocą w rodzinie ▪ prowadzenie akcji informacyjnej: broszury, ulotki, plakaty, informacje w prasie i mediach lokalnych ▪ utworzenie zakładki na stronie internetowej gminy dotyczącej problemu przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ zwiększająca się liczba osób i rodzin wymagających interwencji z powodu przemocy w rodzinie ▪ rosnąca liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych ▪ sprzedaż napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim ▪ niewystarczająca ilość specjalistów pracująca z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie ▪ niewystarczająca liczba funkcjonariuszy Policji ▪ brak na terenie gminy organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ nadmierna biurokracja ▪ wypalenie zawodowe członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz osób pracujących w grupach roboczych

4.2. Cele strategiczne i kierunki działań

SKUTECZNY SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY

Do każdego z powyższych celów strategicznych w ramach Programu przyporządkowano cele operacyjne oraz kierunki działań do celów operacyjnych, umożliwiające realizację założeń dokumentu.

CEL STRATEGICZNY 1

PROFILAKTYKA PRZEMOCY W RODZINIE

CELE OPERACYJNE

1. PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ NT PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

2. REALIZACJA DZIAŁAŃ ŚRODOWISKOWYCH NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

3. ROZWÓJ PORADNICTWA DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH I ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ

KIERUNKI DZIAŁAŃ

- Informowanie i edukowanie nt przyczyn, form i skutków przemocy poprzez realizację kampanii informacyjnych, rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (brozur, plakatów, ulotek itp.) informacja w prasie lokalnej oraz na stronie internetowej
- Realizacja działań informacyjno – edukacyjnych służących ochronie dzieci, osób starszych lub/i niepełnosprawnych przed przemocą w rodzinie
- Działania edukacyjne służące modelowaniu prawidłowych funkcji rodziny i wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców
- Oddziaływanie na świadków przemocy poprzez informowanie o konieczności i sposobach reagowania na przemoc w rodzinie
- Organizacja form spędzania czasu wolnego sprzyjających wzmocnieniu więzi rodzinnych
- Realizacja programów i zajęć profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży m. in. z zakresu radzenia sobie ze złością i agresją oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów
- Promowanie zabaw, książek i programów wolnych od przemocy wśród dzieci i ich rodziców
- Diagnozowanie i rozwiązywanie konfliktów w rodzinie z zastosowaniem mediacji rodzinnych
- Stworzenie, rozpowszechnianie i aktualizacja kompleksowej bazy danych z informacjami nt instytucji/ organizacji świadczących pomoc rodzinom problemem przemocy
- Stworzenie, prowadzenie i bieżąca aktualizacja zakładki na stronie internetowej gminy dotycząca przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ

- Liczba dystrybuowanych poradników, ulotek, plakatów
- Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjnych
- Liczba artykułów prasowych
- Liczba spotkań informacyjno-edukacyjnych dla: dzieci, osób starszych lub /i niepełnosprawnych
- Liczba osób uczestniczących w spotkaniach: dzieci, osób starszych lub/i niepełnosprawnych
- Liczba działań edukacyjnych skierowanych do rodziców (np. spotkań, prelekcji)
- Liczba konsultacji psychologicznych, terapeutycznych i prawnych
- Liczba osób uczestniczących w konsultacjach psychologicznych, terapeutycznych i prawnych
- Liczba grup wsparcia
- Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia
- Liczba informacji w mediach lokalnych
- Liczba wydarzeń informujących o roli świadka przemocy
- Liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych
- Liczba uczestników w tych programach
- Liczba rodzin korzystających z mediacji
- Liczba instytucji i organizacji, w których dostępna jest baza pomocowa
- Liczba wejść na stronę internetową

ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ
Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne samorządu gminnego, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki oświatowe i kulturalne.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Budżet samorządowy i centralny, inne programy, organizacje pozarządowe.
PARTNERZY
Organizacje pozarządowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, służba zdrowia, Sąd Rejonowy, lokalne media, placówki leczenia uzależnień, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, instytucje kościelne.
OKRES REALIZACJI
2017 - 2022

CEL STRATEGICZNY 2
KOMPLEKSOWA POMOC I WSPARCIE DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY W RODZINIE
KIERUNKI DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> ○ Zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, psychologicznego, socjalnego poprzez utworzenie Gminnego Punktu Konsultacyjnego ○ Udzielenie wsparcia dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową w ramach zajęć pozalekcyjnych ○ Identyfikowanie problemu przemocy w rodzinie poprzez realizację procedury „Niebieskich Kart” ○ Informowanie ofiar przemocy w rodzinie o instytucjach i organizacjach oferujących specjalistyczne wsparcie ○ Udzielenie pomocy medycznej osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz wystawienie bezpłatnego zaświadczenia o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała w związku z użyciem przemocy w rodzinie ○ Udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej dla osób doznających przemocy oraz zagrożonych przemocą ○ Zapewnienie bezpiecznego schronienia ofiarom przemocy w rodzinie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej lub innych placówkach ○ Udzielenie bezpiecznego schronienia dzieciom doznającym przemocy ze strony rodziców lub opiekunów prawnych ○ Ograniczanie skutków przemocy w rodzinie poprzez np. prowadzenie grup wsparcia, grup samopomocowych dla ofiar przemocy w rodzinie
WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> ○ Liczba udzielonych porad prawnych, pedagogicznych, psychologicznych ○ Liczba dzieci objętych wsparciem ○ Liczba Niebieskich Kart ○ Liczba osób, którym udzielono informacji ○ Liczba osób, którym udzielono pomocy: w tym dzieci ofiar/ świadków ○ Liczba osób skierowanych do OIK ○ Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia ○ Liczba spotkań ○ Liczba grup wsparcia

ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, placówki oświatowe, służba zdrowia, Sąd Rejonowy.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Budżet samorządowy i centralny, inne programy, organizacje pozarządowe.
PARTNERZY
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, instytucje kościelne, organizacje pozarządowe.
OKRES REALIZACJI
2017 - 2022

CEL STRATEGICZNY 3
SKUTECZNE PROCEDURY INTERWENCYJNE I DZIAŁANIA SKIEROWANE DO OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE
KIERUNKI DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> ○ Informowanie sprawców przemocy o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy w rodzinie oraz motywowanie osób stosujących przemoc do podjęcia działań na rzecz zatrzymania przemocy ○ Izolowanie sprawców przemocy poprzez zastosowanie instrumentów prawnych w postaci nakazu opuszczenia lokalu, zakazu zbliżania się sprawcy do ofiary ○ Kierowanie do programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie ○ Prowadzenie działań terapeutycznych skierowanych do sprawców przemocy w tym nadużywających alkoholu
WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> ○ Liczba Niebieskich Kart (część D) ○ Liczba osób wobec których zastosowano nakaz opuszczenia lokalu ○ Liczba osób wobec których zastosowano zakaz zbliżania się sprawcy do ofiary ○ Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno - edukacyjnym ○ Liczba osób uczestniczących w terapii
ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, służba zdrowia, Policja, Sąd Rejonowy, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Budżet samorządowy i centralny, inne programy, organizacje pozarządowe.
PARTNERZY
Prokurator, organizacje pozarządowe i instytucje kościelne.
OKRES REALIZACJI

CEL STRATEGICZNY 4**EFEKTYWNA WSPÓŁPRACA SŁUŻB NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY****KIERUNKI DZIAŁAŃ**

- Koordynowanie działań lokalnych instytucji i organizacji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Systematyczne diagnozowanie skali i charakteru problemu przemocy w rodzinie, potrzeb i zasobów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Prowadzenie statystyk służących monitorowaniu problemu przemocy w rodzinie oraz podejmowanych działań
- Wymiana informacji nt. kompetencji, zadań, świadczonych form wsparcia pomiędzy poszczególnymi służbami odpowiedzialnymi za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
- Organizacja szkoleń i warsztatów dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych
- Udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach i seminariach organizowanych na szczeblu powiatowym, wojewódzkim lub ogólnokrajowym
- Wzmocnienie współpracy jednostek samorządowych z wymiarem sprawiedliwości i służbą zdrowia
- Zabezpieczenie środków na obsługę bieżącego funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego
- Organizowanie spotkania pracowników instytucji współpracujących w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie wymiany doświadczeń, konsultacji
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ofiar przemocy

WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ

- Liczba grup roboczych
- Liczba spotkań grup roboczych
- Liczba przeprowadzonych diagnoz i analiz
- Liczba Niebieskich Kart
- Liczba spotkań Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Liczba szkoleń i warsztatów
- Liczba osób uczestniczących w warsztatach /szkoleniach
- Liczba wspólnych inicjatyw
- Liczba instytucji uczestniczących w spotkaniach
- Liczba osób uczestniczących w spotkaniach

ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ DZIAŁAŃ

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Policja, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, służba zdrowia, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Sąd Rejonowy, Wójt Gminy, Rada Gminy.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Budżet samorządowy i centralny, inne programy, organizacje pozarządowe.

PARTNERZY

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, lokalne media, instytucje kościelne.

OKRES REALIZACJI

ROZDZIAŁ 5. WDROŻENIE, MONITORING, EWALUACJA PROGRAMU

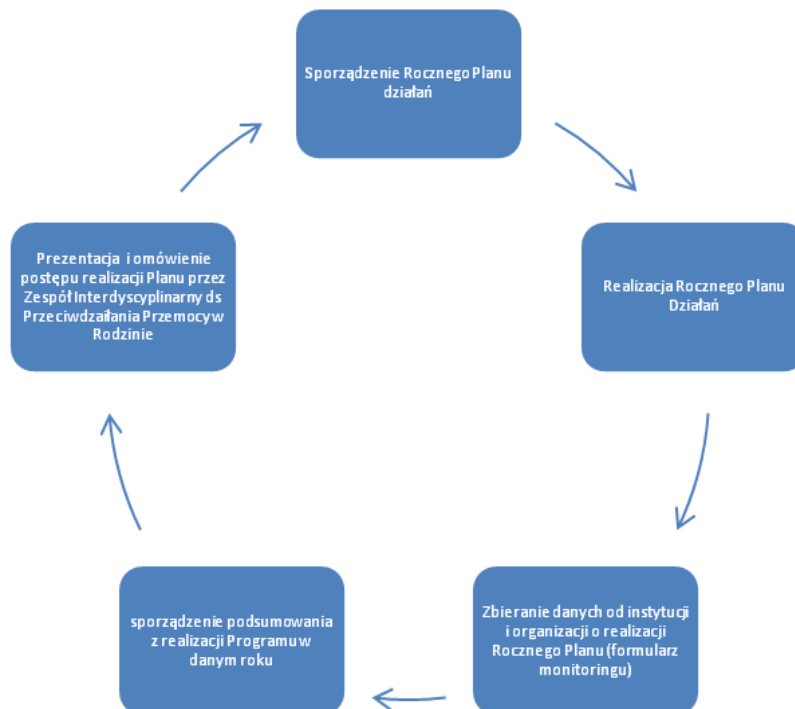
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie przyjmuje uchwałą Rada Gminy Dąbrowka. Dobrą praktyką przy realizacji Programu będzie stworzenie i wdrożenie Rocznych Planów Działań, które instytucje i organizacje zamierzają realizować w kolejnym roku w ramach swojej działalności.

Monitoring realizacji Programu ma na celu weryfikację czy wyznaczone w dokumencie cele zostały zrealizowane i jaki jest ich wynik. Systematyczna ocena pozwoli na modyfikację kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych.

Celem ewaluacji jest systematyczna ocena działań realizowanych w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie pod kątem następujących kryteriów:

1. Skuteczność - ocena w jakim stopniu realizowane są cele założone w Programie,
2. Użyteczności - ocena w jakim stopniu realizowane działania odpowiadają potrzebom odbiorców.

Dane do ewaluacji zbierane będą corocznie w ramach zaplanowanego systemu monitoringu i posłużą ocenie stopnia realizacji założeń Programu. Poniżej przedstawiono schemat monitoringu i ewaluacji.

Każda organizacja i instytucja podejmująca działania wynikające z Programu wypełni do dnia 31 stycznia każdego roku sprawozdanie z jego realizacji. Na podstawie danych uzyskanych od realizatorów Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przygotowuje do dnia 30 kwietnia każdego roku sprawozdanie z realizacji Programu w danym roku. Wnioski płynące z monitoringu i ewaluacji mają posłużyć zmodyfikowaniu realizowanych działań oraz zaplanowaniu działań priorytetowych w kolejnym roku.